Laisvoji Lietuva

LIETUVOS TARYBA

Paskelbusi Lietuvos Nepriklausomybės Akta Sostinėj Vilniuje 1918 m. Vasario 16 d.

Iš kairės sėdi: Inz. J. Vileišis, Dr. J. Saulys, Kun. J. Staugaitis, S. Narutavicius, lietuviu tautos patriarchas ir Tarybos pirmininkas Dr. J. Basanavicius, A. Smetona, Kun. Saulys, Inz. S. Kairys ir S. Smilgevicius. Is kairės stovi: K. Bizauskas, J. Vaiłokaitis, D. Malinauskas, Kun. V. Mironas, Prof. M. Birziska, Kun. A. Petrulis, S. Banaitis P. Klimas, A. Stulginskis. J. Sernas ir Pr. Dovydaitis.

Cesna Radio

ADOLFAS CESNA

Radijo Technikas

Gamina radio aparatus ir taiso senus, repestingai ir prieinamomis kainomis. parduoda ir issimokéjimui.

Calle SAN FRUCTUOSO 1827

Montevideo

KRAUTUVE-BARAS

VIKTORO KUCIAUSKO

Calle PRUSIA 1851, kampas Bogotá

Telefonas: 22 13 26

Villa del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto produktu. — Vietos ir uzsienio gerimai. Kainos ekonomiskos. — Lietuviskas patarnavimas — Lietuviams nuolaidos

L I B R E R I A

E S A S

Geriausiu pasauliniu rasytoju knygos. — Ivairus popieriai: kartolinas, celofán ir kt. Rasomieji dalykai ir mokyklu rekmenys. — Atvirutes, albumai. Uzsakymus siunciam ir pastu. Priveza tranvijai:

7. 9, 12 ir 61

ARENAL GRANDE 2533

Tel. 2 72 53 Montevideo

P E T R O ir B R O N I A U S

Evovlucku

PIENINE — BAR ALMASENAS

Calle BERNA 1860 Villa del Cerro

Telefonas: 22 11 94

Kamionai perkraustymui kiekvienu pareikalavimu, ivairus pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei uzsienio gerimai

Vienintelis Urugvajuje Lietuviu Mosaiku

Ir Boldosu Fabrikas

-Du Draugai-

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO MILANO

Rastiné: calle BERNA 2347. Cerro

Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro

Daromas visiu rúsiu, meniskos ir paprastos mosaikas bei boldosai

Darbas garantuotas. Ekonomiskos kainos

Lietuviams Didelés Nuolaidos

PERSITIKRINKIT

P R O V I S I O N

W I L N I U S

Jono ir Onos

S c e s n u l e v i c i u

Calle VIZCAYA 4149 esq. Berna

CINE Selecto

Vienintelis lietuvio P. Zukelio kinas Urugvajuje

c. GRECIA 1105-07 Cerro

Tel.: 22 11 25

FILMOS:

Visuomet paskutinés laidos, meniskiausios ir aukstos kokybés. Daugumos lietuviu ir kitatauciu gausiai lankomas kino teatras.

Laisvoji Lietuva

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Zurnalas

Metai (Año III) | Montevideo, Sausis - Enero, 1947. | Nr. 1 (25)

REVISTA
"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personería Jurídica en el año 1941

Organo oficial y propiedad Intelectual de la misma,

impreso en la
IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración e Imprenta
Río de Janeiro 4001
CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS
Berna 2347 CERRO
Administrador:
PEDRO KORKUZAS

Leidzia
Urugvajaus Lietuviv
Kultūros Draugija.

Metinė Prenumerata:

Urugvajuje $ 1.50 U.
Argentinoje $ 4.00 Rrg.
J. Amerikos V. 2 Dol.

Perlaidos siųsti zumalo administratoriaus vardu; rastus - redakcijos:

LITUANIA LIBRE
Rio de Janeiro 4001
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

LITUANIA

Ha llegado un aniversario más de la proclamación de la independencia de Lituania o 16 de Febrero que contrariamente a este principio sigue siendo ocupada por las tropas de la Rusia Soviética. Los lituanos tuvieron una fé profunda en el cumplimiénto de la Carta del Atlántico, pero los hechos posteriores revelaron claramente que sobre los ideales encarnados en dicha Carta predominan los intereses mezquinos de los países poderosos.

La Conferencia de la Paz de Paris, la que se puede calificar también como la Conferencia de Guerra, en lugar de establecer la justicia y paz, se dedicó a la lucha por las esferas de influencia. Pero una paz basada en compromisos y no en la justicia y los derechos es una paz estructurada sobre arena y no puede perdurar. Desde este punto de vista la paz de Versailles era mucho mejor, pues los vencedores de la primera guerra mundial creían en un universalismo que se encarnó en la forma de la Liga de las Naciones. Por ahora no se distingue otro marco mejor, dentro de cual podrían existir las pequeñas y medianas naciones.

La situación nada perfecta creada en Versailles fué dañada por el pacto de Munich y, más tarde, arruinada por el pacto nazi - comunista de Moscú 23 de agosto de 1939. Estos pactos barrieron las bases legales de la coexsitencia de las naciones, introdujieron las esferas de influencia y sellaron el destino de los estados pequeños y medianos. Ahora el mundo está dominado por los intereses de los grandes, los vencedores, y los derechos de las naciones sojuzgadas no tienen oportunidad para expresarse. Ha aparecido un nuevo término — estado satélite — el que antes tenía un significado de desprecio.

Sin bases ideales y legales la independencia de los estados pequeños y medianos es ilusoria, y sin esas bases no es posible organizar una paz justa y duradera.

En la primera guerra mundial el pueblo lituano perdió cerca de 800.000 vidas de sus 3.000.000; cuántas víctimas ha arrancado la segunda guerra mundial todavía no sabemos! Y todo eso porque este pacífico y laborioso pueblo se encuentra eu el camino de los imperialistas insaciables. Sin embargo, los lituanos todavía no han perdido su firme fé en la ley internacional, en la justicia, en la moral y la excelsa libertad.

Conmemorando este aniversario expresamos nuestra esperanza que en un futuro muy cercano será resuelto el problema vital de las pequeñas naciones, y el pueblo lituano podrá nuevamente dedicar sus esfuerzos a la reconstrucción y progreso de su querida patria.

Nuestra fé inquebrantable en el triunfo final de la razón contra la fuerza sobrevivirá a toda prueba porque el fuerte espiritu patriótico de los lituanos, no puede ni podrá ser vencido jamás, aunque use el invasor los métodos más brutales.

Pedimos el abandono por parte de las fuerzas del territorio lituano y que sean devueltos a sus hogares todos aquellos que fueron llevados brutalmente a Siberia y Turkestan.

J. D.

VASARIO 16-ji.

Ir vėl Vasrio 16-ji. Jau 29 syki minim ja kaipo diena, kurioje maskoliu engta ir ano Pasaulinio Karo sunaikinta, lyg is baisaus kapo prisikėlė músu tauta savystoviam gyvenimui ir istojo i eile laisvu bei civilizuotu pasaulio tautu. Nors palyginamai trumpu nepriklausomo gyvenimo laiku, bet Lietuva stebino pasauli savo progresu ir savo vaiku gerove. Savo pavyzdingu susitvarkymu, savo ekonomine bei kultúrine pazanga ji toli pralenkė didele, bet tamsia, alkana, nuplysusia ir baisiu totalitarinės vergijos kalėjimu paversta bolseviku Rusija. Ir tuo skaudesnė músu tautai si Vasario 16-ji, kad tas pats kruvinojo bolsevizmo stabas istorijai nezinomu ziaurumu ja naikina, rusina ir tamsina.

Minėdami tat sia Vasario 16-ja, visi viso pasaulio laisvieji lietuviai patriotai zemai nulenksime savo galvas ir nors minutei mintimi perșikelsime i karo gaisru nudeginta, krauju ir asaromis pasruvusia ir ziaraus okupanto zudoma Lietuva, prisiminsim maskoliu nuzudytus brolius ir seserys, lėtai vergo mirciai istremtus Sibiran, prisiminsim músu zaliukus vedancius antgamtiue kova su nuzmogintu okupantu rusu, kad is to viso reikiamai pazintumėm praeiti ir pasisemtumėm stiprybės ateities kovai, kol Lietuva vėl nusikratys bolseviku uzdėtus vergijos pancius.

Klaiku ir begaliniai skurdu músu nuteriotoj tėvynėj. Jos turtas bolseviku isplėstas ir isveztas Rusijon, vieni vyrai susaudyti, kiti istremti Azijon. Dar istrukes jaunimas is budeliu ranku slapstose giriose ir veda zutbútina kova su daug skaitlingesniu priesu. Vaikus ir senelius lietuvius besutinkam Lietuvoj. Visur rusai, mongolai ir kiti azijatai. Jie pradėjo ir músu zemės varda naikinti. Músu miestu gatves pavadina rusu caru generolu arba bolseviku vadu vardais, ta daro su nekuriais músu miestais ir miesteliais. Degina músu knygas, sunaikino músu istorinius, kultúrinius bei laisvės kovu paminklus ir prievarta ivedė rusu kalba, rusu pinigus, pasta, pasus, teisma ir viska tik rusiska.

Sunki bei traginga padėtis ir músu tremtiniu Europoje, kurie gelbėdamiesi nuo mirti nesancio bolsevikinio maro, pasitraukė i demokratiniu valstybiu zonas. Be bendro, karo sugriautos Europos skurdo, pabėge tik kaip stovi jie tenai yra laikomi posúniais, yra ujami ir persekiojami, o kruvinieji enkavedistai varo slykscia smeizto propaganda pries juos ir tartum hienos istroske zmoniu kraujo slankioja apie ju skurdzius lagerius ir degdami kerstu tyko momento, kad juos pasigrobus nuzudymui. Bet su dideliu dziaugsmu tenka pasakyti, kad músu tremtiniai nors visko neteke, gyvendami skurde ir pavojuose, jie nepalúzo savo dvasioje ir nugalėdami didziausius sunkumus garbingai laiko lietuvio varda bei tinkamai atstovauja Lietuvos laisvės dvasia ir jiems teks búti pirmuoju avangardu prisikelencios Lietuvos.

Tai pavyzdys mums laisviesiems lietuviams, kurie cia gyvenam visokiais atvėjais geriau. Prisizinkim, kad mes mazai rúpinomės ju padėtimi, mazai domėjomės ju veikla, net ir ju laikrasciu uzsisakyti neradom galimu, o juk darbu ne zodziu, ne uzuojautu siandien tėvynė reikalauja. Daug kalbam, net politika vaikomės, smeiztu nestokuojam, bet lietuvio patrioto pareigas vis uzmirstam. Su sia Vasario 16 pakeiskime ir mes savo gaires, daugiau remkim patriotinius reikalus, daugiau ras kime susikalbėjimo, tolerancijos, lietuviskumo, sirdies ir darbo bent tais reikalais, kurie liecia lietuvio garbe ir Lietuvos laisve. Niekas kiti nesupras músu ir nepadės, jei mes patys savimi nesirúpinsime.

Jei mes pazvelgsime i Antraji Pasaulio Kara, kuris buvo vedamas tokiu kilniu idealu vardu, kuris davė pavergtoms tautoms Atlanto Čarteri ir tos jokiu auku nebojo dėl savo ir zmonijos lajsvės, tai siandien jau visi matome, kad is to viso kaip ir nieko nebeliko, kad mazosios ir vidutinės tautos kariavusios anglo saksu pusėj, tu paciu anglosaksu liko apviltos ir nezmoniskai nubaustos. Lenkija tapo suplėsyta ir jai primesta despotinė Stalino sudaryta neva valdzia. Jugoslavijos patriotu vadas generolas Michailovic, visa laika pasekmingai kariaves pries nacius ir daug padėjes anglams ir amerikieciams, Stalino parėdymu dabar tapo susaudytas, o Jugoslavijai primestas Maskvoj isperėtas «marsalas» Tito. Maza Suomija uzpuolė bolseviku Rusija, pasigrobe didele dali jos teritorijos, nikelio kasyklas, Petsamo uosta bei Vipuri miesta, bet dabar Maskvos «demokratai» Suomijai uzdėjo 300 milijonu doleriu kontribucijos ir tenai seimininkauja kaip savo namuose. Músu tauta jautriai atsiliepė i Atlanto Čarteri. Buvo organizuotas tinkamas pasi-

priesinimas. Uz tai naciai nemaziau siautéjo kaip ir dabar bolsevikai. Músu inteligentija ir jaunima naciai gaudé ir bruko i koncentracijos lagerius arba pavojingiems prievartos darbams, atiminéjo lietuviu turta ir zudé músu zmones, taciau garsusis Molotovo - Ribbentropo paktas tebéra gyvas. Ka Hitleris davé «draugui» Stalinui besidalinant Europa, ta Stalinas tebelaiko savo nuosavybe.

Ir velionis Rooseveltas ir dabartinis Jungtiniu Amerikos Valstybiu prezidentas Trumamanas yra dave pazadu Amerikos lietuviu delegacijom, bet itempti santykiaisu bolseviku Rusija ir baimé naujo karo, tuos visus pazadus kol kas tebelaiko pazadais ir Stalino Rusijos ekspansijai tik pradeda priesintis.

Bet ar taip ir pasiliks? Aisku, kad ne. Laiméje kara, prie Vokietijos lavono, Balkanuose, Kinijoj ir kitur, laimétojai nebesusitaria. Ir tai naturalu. Buvo vienas ir geras daktaras Vokietija nugaléti, bet suderinti azijato Stalino komunizma su Angliios bei Amerikos demokratija daktaro nebeliko. Jie visi «trys didieji» nebepasidalina grobiu. Visos konferencijos, kokias ir kur jie nesauké, jos buvo ne taikos ir tautu laisvés konferencijos, bet itakos sferu, kontribucijos, valdzios sistemos primetimo ir tautu prekiavimo kovos konferencijos. Mazosios ir vidutinés tautos yra paverstos negausia publika, kuriu pareiga pasiklausyti ir paploti triju «didziuju» nesutarimui.

Ir tik tas vienas rodo, kad músu ateitis néra tiek tamsi ir bevilté kaip mums kalba Kremliaus mandarinai ir ju apmokami savieji isgamos. Lietuvos vardas néra uzmirstas ir jos laisvés reikalas néra padétas archivan. Visos demokratinés valstybés nepripazista bolseviku imperialistinio smurto pries maza, darbscia, neutrale ir laisve mylincia músu tauta.

Ir sie rusu vergijos panciai nebus amzini kaip ir niekas amzino néra. O kad si vergija bútu trumpesné labai daug priklauso ir nuo músu laisvuju pasaulio lietuviu. Juo mes búsime vieningesni, daugiau patriotiniai nusiteike, nepagailésime darbo ir cento tautos reikalams, búsime aktyvesni ir grieztesni kovoje su rusu apmokamais músu tautos isgamomis, tuo bus trumpesnis músu tautos vergijos kelias. Siandien neliko partiju nei gincu apie ju principus. Liko tikri lietuviai, kurie nori Lietuvai laisvés ir uz ja kovoja ir liko niekingi isgamos, kurie nori rusu vergijos ir siekia, kad rusai amzinai Lietuva valdytu ir ja visiskai sunaikintu. Taigi, kovoje su pastaraisiais, kovoje su komunistais kaipo judomis ir tautos pardavikais negali búti ne tik kokiu nors kompromisu, bet ir jokiu kalbu. Su jais ir jiems pataikaujanciais dviveidziais tik kova ir kova iki galo. Ir visi tie, kurie komunistams aukoja ar juos kitaip remia yra lygús Lietuvos priesai kaip ir bolsevikai, nes savo parama jie padeda bolsevikams lietuvius tremti, zudyti ir Lietuva naikinti.

Tokias mintis turédami svenciam 29 nepriklausomos Lietuvos sukakti. Svesime ne nuleide rankas, bet aukstai iskéle galvas, sujunge patriotines jégas ir pilna viltimi dirbsime sviesiai músu ateiciai, músu tautos laisvei ir nepriklausomybei. Kaip zinom, kad rytoj tekés saulé taip zinom, kad Lietuva vél bus laisva ir prideramai atsilygins savo vaikams, kurie nelaimés valandoje jai gelbéjo ir tiems, kurie okupantams padéjo ja zudyti. Tik dirbkim tikékim ir nepailskim pusiaukelyje.

V. Vakaris.

PATRIOTINIAM JAUNIMUI

(Vasario 16 - os proga.)

Brangús lietuviai jaunuoliai ir jaunuolés! Músu brangi Tévyné Lietuva tik liúdésiu ir gedula apsidengusi mini Vasario 16 - ja. Tikrumoje tik mes, laisvieji lietuviai isciviai galime laisvai mineti Vasario 16 - ja. Lietuvoje ja uzdraudé ziaurus okupantas rusas. Lietuva yra pavergta ir nezmoniskai rusu kankinami músu broliai, dédés, kaimynai bei giminés. Tai gi mes, patriotinis Urugvajaus lietuviu jaunimas privalom daugiau dirbti, jungtis, nepasiduoti isgamu propagandai ir ginti laisve to krasto, kuriame gimé ir augo músu tévai, kuris turi turi teise kaip ir visos tautos gyventi savystoviai, nepriklausomai nuo rusu ir laisvai.

Be laisvés negali búti gyvenimo ir pazangos. Toks jau motinos gamtos désnys. Suvarzytas augalas nezydi, narvoj uzdarytas paukstelis negieda, pavergta tauta merdéja ekonominiai ir skursta dvasiniai.

Tenka apgailéti, kad dalis músu jaunimo dél ju tévu tamsumo ir paveikti nesvariai melagingos komunistu propagandos, nuéjo rusams tarnauti. Jie dziaugiasi, kad rusai laiko Lietuva paverge, jiems gruzinas Stalinas brangesnis uz Lietuvos didvyrius. Ju klúbe nesima to músu tautos zenklo, bet uz tai kabo laukiniu kaiku zenklas piautuvas ir plaktukas. Vergiskai pataikaudami Lietuvos okupantams jie tenai soka kazoka, dainuoja maskoliskas dainas ir renka maskoliams aukas, kad tie plésia músu tauta ir zudo jos zmones. Tai músu tau tai jau dinges ir issigimes jaunimas, kurio doras zmogus turi vengti, nes kuris parduoda svetimam Tévyne, toks lengvai parduos ir savo tikra motina, lengvai padarys kriminali nusikaltima ir kitaip moralei nupuls.

Mes, patriotinis Urugvajaus lietuviu jaunímas, minédami sia músu tautos laisvés sven te prisiekime búti istikimais kovotojais uz tau tos laisve, stokim nariais «Vyties» organizacijon ir sujunge gretas su vyresniaisiais patriotais nepailstamai dirbkime kol Lietuva nusikratys rusu jai primestos vergijos.

Edvardas Grébliúnas.

LAISKAS IS LIETUVOS

Kaip Bolsevikai Elgiasi Pavergtoj Lietuvoj.

«Mielasis Súnau! Nors as labai geídziu, bet ír labai abejoju, ar sis mano laiskas pasieks tave. Gal, nes man visai patikimas rusas gelzkelietis prizadéjo pervezt amerikonu zonon. As jam pilnai pasitikiu. Kai jis gauna laiko, mes sueinam slapta pasimelsti ir abu apverkiam savo dideli sielvarta, nes mums kito nieko nebeliko. Ivano N. seima itaré bolsevikai dirbus su vokieciais ír vísa íszudé Kersone, mano ir kaímynu seímas nuzudé mano akyse Gal dél to mes pasídarém artímí víenísaí.

Tau tas, zinoma nebus suprantoma ir as manau, kad neidomu. Gal dar tu vis tebesi toks pat svajotojas ir kas nors maza dalele pa sako tiesos apie bolsevikus, tu gal nervuojiesi ir ji laikai burzuju ginéju. Atsimenu, tu labai pykai, kai Juozukas K. grizes is Rusijos pasakojo apie dideli rusu líaudies skurda ir bolseviku piktadarybes. Bet jo pasakojimuose buvo tik desimtoji dalis to ka mes dabar pergyvenam, kokias skriaudas ir neteisybes pernesam. Baisús vaizdai akyse, zudomu beginkliu músu zmoniu, isteriski klyksmai nelaiminguju motinu ir kúdykiu lavonai, daznai mano sena veida apipilia saltu prakaitu ir daznai prisnúdusi siurpuliai ismeta is lovos.

Man vistiek ar tu manimi pilnai ar tik dalinai patikési. Mano gyvenimo saulute jau ant misko. Mano vakaras arti ir as greit eisiu namo. Ir mielas súnau, sakau tau kaipo tévas, kad as kasdien dékoju Visogaliam ne vien, kad is brangiuju asmenu man scnam tu dar likai gyvas, bet ir uz tai, kad bolsevizmas, sitoji siaubinga rykSté taves nepasieké. Kaip tu blogai tenai negyventum, taciau vistiek zymiai geriau negu mes cia. Tu esi laisvame kraste ir laisvas zmogus. Tu gali pasirinkti darba, valgyti ir vilkéti kaip patinkamas, laisvai lankyti savo draugus, pamainyti buta, ísvykti i kita miesta, kalbéti tiesa ir jos ieskoti, taves be ko kio nors prasikaltimo nearestuoja ir be teismo nebaudzia. Tu gali laisvai nusipirkti kas tau patinka, ka nors turéti, bet mes ir sito nebetu rime. Mes jau ne zmonés, o numeriai, daiktai ir su mumis daro ka tik panori, vadinamos valdzios pareigúnai. Kad tau bútu aiskiau dél ko taip yra, kodél bolsevizmas toks laukinis ir toks ziaurus, tai visiskai prikIauso nuo to, jog jo valdzia sudaro zmogzudziai, vagys, nenormalús kleptomanai, sadistai, venerikai, suidiotéje prostitutés ir kitokios visuomenés padugnés. Tokiems viskas galima, bet tik tokie yra komunizmo elitas ir jais remiasi kruvinasis Stalino «genijus».

As zinau, kad jums tenai komunizma perstato kaipo darbo zmoniu isganyma, sotu, laisva ir tiesa paremta gyvenima. Kai jéga alkanus mus suvaro i mitinga, tai nutukes ir ordinais tviskas komisaras ir mums nesigédina to sakyti. Girdi, «jei dabar ko ir trúksta, tai kalta Anglija ir Amerika».

Bet brangus súnau, kaip toli saulé nuo zemés, taip toli sitoji slyksti bolseviku propaganda nuo tiesos. Nei ponu baudziavoj, nei Biblijos pekloj, nei raupuotuju saloje nebuvo taip pavergtas, paniekintas ir isnaudojamas darbo zmogus kaip bolsevizmo pragare. Normalus, sveiko proto ir turintis sirdi zmogus ne tik negali pritarti sitam raudonuju gunu siautéjimui krikscioniu kultúros sirdyje, bet su bol sevizmu, taip kaip su banditizmu, maru, sifiliu ir kitokiomis zmonijos nelaimémis privalo viso mis galimomis priemonémis kovoti.

Neabejoju, kad nekurie tavo draugai labai karciai ir abejingai nusisypsos, bet as tokius suprantu ir jiems dovanoju. Bolsevizmo bestija galima pazinti tik su ja pagyvenus ir prisiziúréjus jos darbams, bet niekad is melagingos propagandos, is uz pinigus parasytu brosiuru ar laikrastuku. Tiems, kurie sypsosis is mano pasakojimo, tu pasiúlyk isitikinti. Lai jie paraso ir paklausia: kiek valandu darbininkas i para dirba, kiek uzdirba ir kiek kainuoja kilogramas bulvíu? Ka valgo, dévi ir kokiame bute gyvena darbininkas ir fabriku vyresnieji, policininkai, snipai bei karininkai. Is viso pasaulio i tokius paprastus klausimus zmogus visuomet gaus atsakyma, bet tik ne is Rusijos. Cia paklauséjo giminés tuojau bus istrem ti i Sibira, o gal ir nuzudyti.

Daug ir pilnai bolsevizma parodanciu pavyzdziu tau bútu galima patiekti, bet siuo laisku as noriu tau papasakoti viena atsitikima su bolsevikais, kuri as asmeniai pergyvenau ir savo akimis maciau. Jis mane ir i kapus palydés. Manau, kad jis ir tau bus idomus.

Tu atsimeni ta dideli apkasa sode, kuri rúpestingai padarém aname pasauliniame kare. Kiek jis tuomet buvo laimingas, tiek dabar atnesé nelaímés ir tragedijos.

Kai atéjo pirmieji bolseviku kareiviai i músu apkasa buvo lygiai septynios vakaro. Pirmoji ju grupé buvo drausminga, neplésé ir nedaré prievartos.

Kita diena po píetu atéjo jau tikros bolsevikiskos gaujos. Tuo laiku as sédéjau apkaso angoje ir visi rengémés gulti, kai slykstus rusas su brauningu rankoje ir man nepazistamas lietuvis bernas isiverze pareikalavo, kad tavo sesuo Ona eitu su jais. Tai atsisakius, jie sugrobé uz ranku ir vikriai issitrauké is apkaso. Jos vyras issivijo gelbéti, bet ruso persautas i galva ten pat miré. Ona nezmoniskai klykdama sauké:

— Téve, padék man, gelbék mane!

As atsistojau ir ranka daviau zenkla, kad moteri paleistu. Gal mirstancio kriokimas, mo-

ters klyksmas ir l:raujas rusa sulaiké, l:ad jis ja paliko ramybéj.

Dideliame issigandime mes visi sulindome atgal i apl:asa, bet uz pusvalandzio atéjo búrys bolseviku ir vienas karininl:as.

«Visi is apl:aso lauk, l:itaip zusite nuo granatos», isal:é l:arininl:as. Mes islindome ir tuojau liepé isl:elti ranl:as, net ir vail:ams. Kai visus smulkiai isl:raté, moteris nuvaré i gricia, o man ir vienam raudonarmieciui paliepé ten pat palaidoti lavona. Vargsa Kostul:a pakasiau po obelimi Visa laika karininl:as stovéjo ir sel:é músu darba. Mums baigus jis davé isal:yma ir raudonarmieciai granatomis sudauzé músu apl:asa.

Grizau i gricia, l:urioje tyliai moterys verl:é ir meldési. Greit pas mus atéjo veil: visi kaimynai. Is ju paaiskéjo, l:ad D. seimos nuzudytas tévas, súnus Jonas ir dul:té Agutė. Julé spéjusi pasislépti. G. seimos nuzdyti abu súnai, P. seimos 13 metu mergaité, N. seimos motina, abi dukterys ir durtuvu perdurtas tévas. Daug buvo suzeistu ir dvi músu kaimo seimos stebúklingai lil:o be auku.

Buvo jau val:aras, kai mes patamsyje apverkdami savo sl:audzia tragedija plovém ir tvarstém l:aimynu zaizdas, i gricia iéjo penki ginl:luoti kareiviai. Jie persigandusi músu búri apsviete mazomis lemputémis, dviese griebé pirmiau pasitaikiusia nelaiminga Onute ir klyl:encia pradéjo stumti lauk. Man puolus ja ginti, sunkaus sautuvo buozés smúgis taip i galva trenl:é, kad sul:ritau vietoje.

Kiel: laiko isbuvau be samonés nezinau, bet atgaves samone patyriau, l:ad Onuté buvo tris syl: isprievartauta, nors ji buvo motina jau sestame ménesyje. Ta nakti bolsevil:ai isprievartavo dar septynes moteris ir durtuvu nudúré N. zmona.

Man ir visiems su manimi buvusiems, toji nal:tis buvo blogesné uz mirti, Jautémés Nerono cirl:e ir kai pirmieji saulés spinduliai apsvieté zmoniu veidus, daugelio ju nebebuvo galima pazinti.

Isaususi diena mums nebuvo laimingesné. As jau sédéjau lovoje, o mane slaugé l:aimyno P. 14 metu Kastuté ir tiek pat metu S. Alenuté. Moteris su mazais vaikais buvo sulipe ant krosnies, l:itos tunojo visoje gricioje ir apie stala rymojo l:eli vyrai. Niel:as músu nebeve:ké, neminéjo poilsio ir valgio. Kaime girdéjosi sautuvu posl:éjimai. Tai bolsevil:ai galabijo l:aimynu gyvulius, paul:scius ir plésil:avo ju turta.

Apie desimta valanda ryto, umai atsidaré gricios duris ir lail:ydami ginklus paruostus vei l:imui susigrúdo l:eliolil:a raudonarmieciu. Du ju grobé mergaite s, l:urios isikibe mano rankoviu nezmonisl:ai sauké. Kiti pasirinl:o dar tris moteris, o nel:urie ju su atkistais ginl:lais i vyrus liepé búti ramiais. Mergaites ir moteris jie isgrúdo pro duris. Vyrus prigrasino, l:ad jei l:uris iseis i kiema bus vietoje nusautas. Jie nesipriesino ir niel:as músu nebesíprie sino ju igeidziams.

Isprievartautos ir nebepanasios i zmones, moterys grizo papietuvés lail:u, o mergaites til: vakare sugrazino. Kita diena pasil:artojo tas pats. Ryto mergaites isgabeno, o vakare atgabeno. Bet trecios tol:ios dienos jos jau abi nebelau.é. Nal:tyje abieju pasi.arta vysnioje ties sel:lycia. Uz dienos buvo isaisl:inta, kad tol:ius l:udyl:ius mergaites bolsevikai rinl:o savo karininkams «pasilinl:sminti», bet jos beveil: visos nusízude.

Praslinkus kuturioms dienoms, pas mus dar apsilanl:e penki bolsevil:ai, kurie kesinosi Ona vel isprievartauti, bet ji pasigrobus kirvi puole ju viena, o l:itas ja vietoje nusove ir slyksciai rusiskai keikdami isejo. Taip as nuo tada lil:au vienas kaip pirstas pasaulyje. As ilgai klupojau prie nelaimingo mano vail:o lavo no, ziúrejau l:aip gausiai trysko smegenis is persauto kiauso, bet nebegalejau verkti. Val:are senis G. pagelbejo man ja palaidoti. Palaído jome sode greto vyro. Dabar mes net keturi seniai ir dvi senutes gyvenam músu namuose, nes ir ju seimas bolsevil:ai iszude, o namus sudegino.

Daznai dabar as pagalvoju, brangus súnau, kieno ranka svelniai pasl:utini l:arta uzspaus mano al:is ir ar gimtasis kampelis priglaus mano senus l:aulus. Daugelis músu l:aimynu tos laimes nesulaul:e. Ju kaulus apklos saltas Sibiro sniegas.

Músu senelis klebonas, mokytojas su seima, kooperatyvo vedejas, dal:taras Z., O. visa seima, J. abu súnús, V. súnus studentas, abi seserys D. malúnininkas R. ir plytnil:as S. nal:tyje buvo pusnuogiai pagrobti ir nezinia l:ur isvezti. Is ju il:i siol jokios zinios niel:s ne gavo. Bet baisiausia mirti sutiko tai Broniul:as G. su kuriuo tu lanl:ei mokyl:la. Jis buvo pasirenges begti, bet nebesuspejo. Kas tai paskunde, l:ad jis buvo Lietuvos armijos kapitonas. Bolsevil:ai ji sueme ir nusivare i N. l:luona. Pasipainiojusius ir mus nuvare ziúreti. Ji cia suriso, apipyle nafta ir uzdege. Nors Broniul:as didvyrisl:ai lail:es, bet parl:rites taip suriko, l:ad mes apstulbom nuo jo baisaus balso. Suanglejusi lavona pasl:ui leido pasiimti. Vargse jo motina gavo nuomaro liga.

Tai tik maza dalis mano pergyvenimu. Smull:iai tau aprasyti situos banditus as neturiu jegu nei galimybiu. As vieno tik noriu tai, kad Viespaties ranl:a tave apsaugotu nuo bol sevil:u, l:ad tu l:iekviename komuniste matytum bandita, tavo vieninteles sesutes ir nelaimingo svogerio, tavo l:aimynu ir mazu kúdil:iu zudika. Jei mane atsimeni ir gerbi kaipo teva, tai ispildyl: mano paskutini prasyma, visur ir visada nedraugaul:, o l:ovok su budeliais komunistais.

Mylintis tave, tavo tevas B. K.

LIETUVOS PARTIZANAI KALBA

(Tesinys is praéjusio numerio)

Deja - nustokite vilties priesaikos lauzytojai ir bailús parsidavéliai. Tauta uzmokés kiekvienam ka jis yra pelnes.

Siaubingam kosmarui praéjus daug mylimu ir brangiu zmoniu pasigesime — labai ir labai bus isretéje músu eiles. Tik neuzmirskime ka sioje nelaiméje esame patyre, nes uz patyrima brangiai uzmokéjome. Tauta turi zinoti, kad tais, kurie nelaiméje nuo jos nutolsta, jau nebegalima pasitikéti. Skaudi nelaimé nuo tautos visas siuksles atskyré, kaip véjas pelus nuo kvieciu. Tévyne nelaiméje palike - neras kelio i Ja ir laisvei nusvitus. Bet kurie vi sai dar neprapuolé, tepasigalvoja dabar. I juos atkreiptas démesys.

«Kovos Kelias» 46. VI. 5 dienos laidoje todél kalba taip:

«Padarytos klaidos nebeturi pasikartoti ateityje. Sit kodél dabar iskyla klausimai ideo logijos metmenu nagrinéjimui Lietuvos ateiciai. Jau laikas bútu pasisakyti kokia norétume matyti ateities Lietuva.

Ne uz dvarus, ne uz kapitalus kovoja siandien laisvés pasiilgusi Lietuvos liaudis, bet uz nauja gyvenima, sukurta demokratiniais pa grindais.

Dar likusiu dvaru kumeciai ne visi isten gia atsispirti setoniskiems bolseviku gundymams ir daznas ju zusta «istrebiteliu» eilése ar kaip NKVD snipas. Tokio nelemto likimo tie lietuviai nebútu susilauke, jei savo laiku jie bú tu buve aprúpinti nuosavais zemés sklypais. Visus dirbancius zemés úkyje aprúpinti ateityje nuosavais zemés sklypais.

Mokslas ir menas turés búti prieinamas platiems liaudies sluoksniams.

Krasto ginkluotosios pajégos turés pateisinti savo buvima.

Valstybés kapitalai turi tarnauti placiai visuomenei, bet nebúti atskiro individo lébavimo saltiniu.

Toliau, tas pats Lietuvos laisvés kovotoju laikrastis placiai liecia misku úki, susisiekima, asmens, zodzio ir saziné laisvés uztikrinima, visu pilieciu teisiu lygybe, darbininku ateities uztikrinima ir t.t.

«Lietuviu tautos egzistencijai uztikrinti yra bútina sava kultúra ir civilizacija, neatsilikti nuo vakaru valstybiu.

Baigiant tektu dar kartu grizti prie krasto kentéjimu ir to visapusisko kovos suorganizavimo, kuris siekia netik kiekviena Lietuvos uzkampi, bet ir Sibiro plotus. Laikrastyje idétas net ir atsisaukimas «Neuzmirskit Tremtiniu», kur karstas kreipimasis baigiamas:

«Norédami padéti nelaimés istiktiems savo broliams, partizanai stengsis ir persiústi tremtiniams auku».

Ir stai dar viena smulkmena, kuri, gal labai ryskiai parodo laisvos spaudos, o kartu ir gyvenimo skirtuma, siapus ir anapus «gelezinés uzdangos».

Per visus puslapius perééjes niekur nerasi saukismo vienybén ar bendram darbui. Tik visur vieni ar kiti issireiskimai pasako, kad tai surantomi dalykai ir ivyke faktai... o isdavikai ir nieksai telaukia teismo.

Nuo Redakcijos:

Baigém Lietuvos Partizanu laikrasciu apzvalga, kuri nors dalinai parodé mums, kaip Lietuvos zaliukai kovoja su kruvinuoju okupantu, kaip pasilike gyvais lietuviai galvoja ir kaip ziúri i Lietuvos ateiti.

Sykiu talpinam ir laisko istraukas. Toki laiska, partizaniskais keliais gavo músu zurnalo skaitytojas nuo savo tévo is pavergtos Lietuvos. Laiskas atidaro akis ir tiems naiviems bei veidmainiams, kurie nesigédina ir praranda saziné sakydami:

«Bolsevizmas, tai bolsevizmas, bet músu komunistai sulietuvéjo».

Tai samoningas skurniku pasiteisinimas, kai jie Lietuvos budeliu agentams duoda auku, lankosi i ju maskoliskos dvasios parengimus, skaito ju laikrasti ir tuo paciu prisideda prie Lietuvos zudymo. Jie piktesni músu tautos priesai uz atviruosius komunistus ir juodajame isgamu lape turi búti jiems paskirta «garbinga» vieta, kad laisve atgavusi músu tauta galétu su jais atsiskaityti. Kas bandita remia, tas yra pats toks pat. Ir buvo klaidinga músu kolonijoj nuomoné iki siol, tai liurbisko tyléjimo ir kvailos tolerancijos, ypac ant dvieju kédziu sédintiems komunistu simpatizantams. Kai komunistai zvériskai Lietuvoje zudo ir ma zus kúdikius, kai norima ir Lietuvos varda panaikinti, su atvirais Lietuvos banditais ir ju batlaiziais pradékim kalbéti be kaukés.

Dr. K. G r a u z i n i s.

Lietuvos Respublikos Nepaprastas Pasiuntinys Ir Įgaliotas Ministras Pietų Amerikai, kuris šiomis dienomis lankési músu kolonijoj. Tenka apgailét, kad aplinkybiu verčiamas p. Ministras negaléjo su mumis ir sienet praleisti Vasario 16 -ja.

VASARIO 16-os SVENTÉ

Kiekvienas músu siandien svenčia savo mylimos ir garbingos Tautos atgimimo svente, kuri nevien daug pasako susipratusiam patriotui, bet sykiu ipareigoja ir skatina daugiau bei energíngiau dirbti Jos laisvei.

Didingu paveikslu pries Tautos akis iskyla ir tie vyrai, kurie ypatingai sunkiose salygose rado energijos, lietuviskos drasos bei ryztumo ir sostinej Vilniuje, 1918 metais, Vasario 16 paskelbé pasauliui, kad yra atstatoma laisva, nepriklausoma, demokratiné Lietuvos valstybé ir visiems laikams atsipalaidojama nuo caru Rusíjos despotinés globos. Tie vyrai, kuriuos daugelis laiké svajotojais mums, parodé, kad tvirtai noréti, tai vistiek kaip turéti, parodé Tautai gaires i laisve.

Maza dar buvo Lietuvos nepriklausomybe paskelbti. Karo sunaikinta jauna músu valstybe puolé vél pavergti Kominterno, bermontininku ir lenku gaujos. Ir tuomet músu zaliukai, pasibalnoje juobérius savanoriais isiojo apginti seneliu ir tévu prakaitu aplaistytos Lietuvos zemés laisve. Jie laimējo ir mums parode, kad be kovos néra laisvés.

Búkime verti savanoriu, nes tik per darba pasiaukojima ir kova atgausime Tévynés laisve ir jos vaiku gerove.

Siandien músu Tauta vél pavergta ir jos istorijoj negirdétu ziaurumu teriojama. Jai siandien reikia ne ura liezuvio patriotu, ne bailiu ir tautos reikalams alpstanciu centa paskirti, bet narsiu kovotoju, tikru Tévynés súnu ir dukteru. Bijokim Tautos istorijos pašmerkimo, o búkime gyvi jos panteone.

Miklovis - Daukšys.

Dr. Vincas Kudirka.

Martynukas

«As turiu prie taves, Martynuk, labai svarbu reikala», sako Roziké. «Ar tu negalétum viena nakti nubégti i Panendrius ir atgal?

«Galéciau. Manes niekas nepavys.

«Bet tai didelé paslaptis. Reikia prisiekti, kad niekam nepasakysi!

«Kodél?

«Nes tai, ka nesi, toks daiktas, kurio niekas neturi zinoti.

Vaikinas idomiai pakélé akis. Juo pasitiki ir net paslapti paveda — jis net augte augo.

«O kam? — paklausé.

«Tuojau tau pasakysiu. Kaip tik sutems, turési nueiti ant piliakalnio.

«Kad ten, sako, vaidinasi.

«Taigi. Reika drasaus! Ten, ant pat kalno, yra ispuvusi liepa. I skyle ikisi iki alkú nés ranka, rasi popierus...

«O kam pasirodzius?

«Persizegnok. Nieko pikto tau nepadarys. Popierus pasiimsi, isikisi i anti, turési pristatyti Panendriu Kociui. Ir niekas neturi zinoti, kas tu, is kur, kur eini ir ka nesi...

«O kas ten yra tuose popieriuose? Gal netikri pinigai?

«O ne! Svenciausi ir geriausi daiktai. Jei tu padarysi, ka sakau, tai pelnysi pries Dieva ir gerus zmones.

«Tai eisiu ir apsisuksiu! O kad sugautu mane, ar paklaustu, ka nesi?

«Negali niekam, né tu popieriu parodyti, nes sunkiai reiktu atsakyti. Jeigu sugautu tave kas is valdzios, tai popierius imesk i vandeni, arba sudegink. Tai turi prisiekti atsiklaupes ir pakéles rankas i virsu.

«Ar taip, kaip prisiekia kareiviai?

«Taip.

Martynukas valandéle nutilo, nusigandes atsakymo. Vis délto savo tvirtumo pajautimas priverté ji neatsizadéti.

«Tai eisiu, pasaké visas atsidéjes.

«Kai tik sutems, eisiu, o is ryto sugrisiu ir uzbégsiu pas tave papasakoti. Tikék manimi tikrai, as taip suksiuos, kad nieks uz mane geriau negalés padaryti. Reikia apsisukti, kad arkliai zardyje nekestu bado. Ponas supyktu ir nutrauktu alga. Na, tiek to. Tai jau mano darbas.

Drasiai pakraté savo garbinius ir, isties ses botaga, pokstelėjo.

«Padék tau, Dieve! Martynuk, zinok, kad ant tavo galvos rymo viso kaimo ramybé. Jeigu pabúgtum ir pasakytum.

«Tik as prisiekiau, atkirto uzgautas vaikinas.

«Déku tau. Tu ne bet vyras!

Dar syki jam papasakojus, ka ir kaip turi daryti, atsisveikino ir nuéjo.

Palydéjes Rozike iki upelio, Martynukas sugrizo drúciai susimastes. Pavakare pargíné kaimene i dvara. Buvo lyg sukrypes ir slubavo.

«O kas tai? Nakti neganysi? paklausé ji dvaro prievaizda.

«Ponuli, mane visa skauda ir koja suka. Eisiu nakciai namo!

Pamates ji slubuojanti ir nuvargusi jo veida, paleido. Iséjes uz vartu, Martynukas issitiesé ir, kaip kiskis, pasíleido zinomais laukais, palikes salyje kaima ir kelius.

Piliakalnis stovéjo vienas sau, apauges tankiais krúmais, apvainikuotas medziais, juodai ir baísiai atsimusdamas tamsiose nakties padangése. Vaikina perémé siurpuliai. Sklido zmonése apie ta senovés pili visokiu pasaku ir kalbu, kurias trobose tylomis, slapcia, vakarais sakinédavo. Martynukas dabar visas jas atsiminé. Zegnojosi ir brauké rankove nuo kaktos salta prakaita, bet éjo. Nuo krúmu i pakalne buvo nusídriekes juodas sesélis, ir gir dét buvo tylumoje lyg ka snabzdant, lyg kvatojant. Vaikinas. uzsiémes ausis ir uzsimerkes pradéjo verztis per tankumynus, kruvindamas i stagarus savo veida ir draskydamas drabuzi. Uzlipti buvo statu; ar du sykiu nusirito zemén. bet nuo to neatgriso, tik susierzino, is skausmo uzmirso baime ir nesustodamas verzési pirmyn. Pagaliau pasieké virsu. Tenai buvo nedidelé plotmelé, didelíais skardziais. Ant krantu augo medziai, o ties viduriu dar zymu buvo uzgriuves sulinys. Martynukas sustojo, nusisluosté nuo veido krauja bei prakaita ir valandéle klausési. Visur tyku, tik medziai osia. Martynukas pradraséjo ir éme dairytis.

(Bus daugiau)

Petras Babickas.

MES BUVOME

Mes buvome tauta nuo Mariu ligi Mariu,
Gyvenome, kovojome, laiméjom.
Paskui atéje stipresni mus pozemiuos uzdaré,
Tyléjom ir kentéjom.

Tiktai ne karta kilnús tautos súnús
Vergijos rúmo sienas griové,
Ir saukdami pagalbon Dieva ir perkúna
Kovoti nesiliove.

Bet nors ir tvirtos buvo tu karzygiu rankos,
Kaléjimas negriuvo, panciai vis tvirtéjo.
Staiga aukstai rústus dangus nublanko
Nuo gaisro, audru, véjo.

Praúzes viesulas griuvésius tepaliko
Ir pelenais nuklojo brangiaja tévyne,
Bet mielos buvo kruvinos Velykos,
Kai savo laisve gyném.

Pavasariai ir ziemos éjo ir praéjo,
Mes drasus ir jauni gyvenima vél kuriam,
Ir nors daugybe metu vargom ir kaléjom,
I ateiti su sypsena teziúrim.

Nes mes juk buvome tauta nuo Mariu ligi Mariu,
Nun músu galios nepalenks joks véjas,
Naujos dienos — Sesioliktos Vasario
Mes patys juk kúréjai!

AS NORIU NAMO

As noriu namo! As noriu matyti,
Kaip klúpo prie misko gimtieji namai;
Kaip zemé kvépuoja, kaip verkia upytés
Ir juokiasi saulé kalneliuos linksmai.

As noriu priglusti prie motinos kapo, —
Pajusti jos meile didziaja sirdim;
As noriu girdéti ka Nemunas sneka, —
Ka snabzdas senelis nakcia su Nerim.

As noriu isgerti is juodzemio sulciu,
Isciulpti, lyg bité, is ziedo medaus,
Ant kupetos sieno lankoj atsigulti
Ir viska uzmirsti, kas buvo baisaus.

As noriu namo! As noriu — sugrisiu!
Sirdim, jei ne rankom sugriausiu kliutis;
Mintim sunaikinsiu as prieso menkyste,
Atversiu pasauliui zlibas jo akis!

PO SUNKIU VALANDU

Po sunkiu valandu kai sugrisim
I gimtuosius namus,
Ar pavasario zydincios vysnios,
Ar ziema sveikins mus?

Ar berasim ten motinos kapa,
Ar sesuo bus gyva,
Ar su rudenio krintanciais lapais
Verks visa Lietuva!

Ar nebus músu skausmas didysis
Vien tik lasas rasos,
Kai po kaimus ir klonius Dubysos
Vien mirtis tealsuos?

Ar be kryziu kapuos nepaklysim
Broliu mús ir súnu,
Po sunkiu valandu kai sugrisim,
Po sunkiuju dienu?

Ar neverksim, kad téviskés skundo
Nesiklausém kurti,
Savanoriu malda, kad paskendo
Ne sirdy, uzmarsty:

«Búkit, broliai, tvirti, tartum plienas
Po ugnies, po karstos,
Ir te uzmirstas júsu ne vienas
Pakely nevaitos.

Te sirdis jaucia plakancia sirdi,
Tegu plaka su ja,
Ir prapuolusio sauksma tegirdi
Tolimame kelyj.

Is baraku, is fabriko bloku,
Is mirties apkasu
Te i téviskés gimtaji stoga
Veda zingsniai visu,

Neskit nasta, likimo uzdéta
Amziu rankos skaudzios,
Kad sutiktumet ryta zvaigzdéta
Po nakties, po rúscios.

Bernardas Brazdzionis.

Religinis Puslapis

Tvarko
Kun. Stan. Grigaliūnas.

PRANESIMAS

Músu Tautos Sventés proga bus laikomos lietuviskos pamaldos sekmadieni, vasario 16 d. 10 val. Cerro parapijos baznycioje.

KODÉL NULIŪDES?... TIKÉK DIEVU...

Senovés graiku didysis mokslininkas ir kalbétojas Demostenis karta aiskina tévynés meilés reíkala. Klausytojai snaudzia, nekreipia démesio i déstomas mintis. Tuomet kalbétojas pasaké, kad jis noris pasakyti viena labai idomu dalyka. Visi atkreipia démési. Jis pradeda: «Vienas zmogus labai karsta diena issinuomavo asíla keliauti is Atenu i Megara. Nuomininkas joja raitas, o savininkas asilo sesélíu eina péscias. Nuomininkas pamates, kad tokiame karstyje geriau eiti asilo sesélyje negu joti raitam, kesinasi uzimti savininko pozicija. Sis neuzleidzia, sakydamas, kad as tau isnuomavau ne asilo seséli, bet tik pati asila. Prasideda gincas ir vél pradeda kalbéti apie tévynés meile. Klausytojai reikalauja, kad baigtu pasakojima apie asilo seséli. Filosofas pasako: «Oi, Jús atenieciai! Kai as kalbéjau apie svarbu dalyka, Jús nekreipéte démesio, o tiktai susirúpinote asilo seséliu»...

Mieli broliai lietuviai katalikai ir visi geros valios tautieciai! Músu Tautos sventés proga sustiprinkime músu tikéjima i grazia músu Tautos ateiti, atnaujinkime vilti ja greitai regéti laisva, visa sirdimi pamilkime kas yra lietuvisko. Kuriuo keliu?

Praeitu Kuciu proga prie vieno lietuvisko kuciu stalo Montevidejuj vienas kalbétojas pasaké siuos zodzius: «Esame susirinke Kristaus gimimo isvakarése. As Kristu mazai tepazistu, todel jo ír negarbinu. Bet as zinau, kad jis buvo didelis zmogus, didelis patrijotas, didelis didvyris, pasiaukotójas, nugaletojas. Jeigu mes ji pasektume Tevynes meiles atzvilgiu, tai siandiena gyventume laisvoje ir nepriklausomoje Lietuvoje».

Broliai lietuviai! Jeigu Kristu ima Tévynes meiles pavyzdziu net ji nepazistantieji, tai mes, jo garbintojai, su daug didesniu pagrindu bei pasítikejimu sudekime i Ji savo viltis, nes, anot P. Foucauld, «Jezus yra negalimo Viespats». Jei mes tiek pasiaukosime gelbet savo Tevyne, kiek jis pasiaukavo gelbet visa zmonija, laimejimas uztikrintas. Jis músu zygius laímins ir niekas mums kelio neuzstos. Jog ir jo isrinktieji apastalai pradéjo savo darba labai nepalankiose salygose. Kaip skelbti pasauliui kryziu, kurs kryziaus nemégsta ir nuo jo béga? Kaip kviesti pasauli vienybén, kurs iesko pasiskirstymo? Kaip reikalauti artimo meilés siame amziuje, kuriame nemokama myléti? Kaip patarti skaistybe, jei pasaulis paskendes purvuose? Bet jo apastalai nugali visas kliútis ír atveda jo karalystén simtus milijonu zmoniu.

Taigi, pasiéme kryziu. kaip pergalés zenkla bei susijunge vienybén; pamile savo Tévyne bei kiekvienа atskira lietuvi ir apsisarvave gerais darbais, stokime i músu Tévynés eiles.

«Kodél nuliúdes?... Tikék Dievu»..,

BEDIEVIS TÉVAS

Vienas berniukas yra mirties pavojuje. Gydytojas jau be vilties. Berniuko motina gana religinga moteriské. Daug jam yra kalbéjusi apie religija. Gi ateistas tévas yra daug kal béjes apie bedievybe. Mirties patale berniukas klausia téva: «Tetuk, pasakyk í ka as turiu tikéti: ar í tai ka tu esi kalbéjes. ar ka mamyté sakydavo?» Tévas apsipilia asaromis ir sako: «Mano súneli, tikék i tai ko yra tave mokinusi tavo mamyté. Mano mokslas néra tikras».

Tikintysis, laikasis Kataliku Baznycios mokslo, savo ateitimi yra tikras.

* *

Lietuvos Praeitis

Lic. Vladas Staniliúnas
Mokslinéj LAISVOSIOS LIETUVOS misijoj

JOGAILOS IR VYTAUTO LAIKAI

KOVOS SU KRYŽIUOČIAIS.

Ikiréjusi priesa, vokieciu ordina, nugaléti Jogaila susiartina su Lenkija, vesdamas Lenkijos karalaite Jadvyga ir prizadédamas Lietuva apkrikstyti.

1387 metais Vilniuje isteigiama pirmoji Lietuvos vyskupija. Apkrikstija Jogaila, didziu ma bajorijos ir veik visa Aukstaitija.

Valdyti Lietuvos valstybe Jogailai nesiseké, nes gyveno per toli nuo savo krasto ir be to i valdyma labai daug kisosi lenku bajorai. Bet tuo laiku Lietuvoje iskyla Kestucio ir Birntés súnus Vytautas,

Vytauto viespatavimo pradzia irgi nuodijo vokieciu puolimai. Vokieciai per dvidesimts metu keleta kartu buvo okupave Zemaitija ir gerokai ja nuterioje.

Zemaiciai skundziasi krikscioniskosioms vakaru Europos valstybéms. 1404 m. ju skundas pasiekia Sv. Téva. Sis uzdraudzia kryziuociu ordinui pulti Lietuva. Kovos kiek susvelnéja. Tuomi pasinaudoja Vytautas ir gerai susiorganizaves, 1410 metais liepos 15 d. tarp Zalgirio (Grunwald) ir Tanenbergo kryziuociams sudavé galutini smugi. Tai buvo garsiausias pasaulinis músis viduramzyje.

ZEMAICIU KRIKSTAS

Kad ordinas sustipréjes nebeturétu pagrindo skelbti einas krikstyti pagoniskaja Lietuva, Vytautas pasirúpino ir zemaiciu krikstu. Tai ivyksta 1413 mt. Jis pats su Jogaila krikstija pirmuosius zemaiciu búrius, jiems aiskina tikéjimo tiesas. Varniuose pastatydina pirmaja katedraline baznycia. Cia atvyksta Vilniaus ir Lvovo vyskupai ir Popieziaus vardu isventina pirmaji zemaiciu vyskupa Motieju. Formaliai vyskupija isteigta 1421 m. Vytautas pasistatydino 8 parapijines baznycias (Viduklé je, Luokéje, Kaltinénuose, Kelméje, Raseiniuose, Ariogaloj, Kraziuose ir Véliuonoje)

(Bus daugiau)

DID. LIETUVOS **VYTAUTAS** VIESPATAVO — KUNIGAIKSTIS **DIDYSIS** 1392-1430

Vytauto Didziojo Laikai

Naujai pradédami Lietuvos Istorijos spausdinima, ja pradedam Vytauto Didziojo laikotarpiu, kada Lietuvos valstybé buvo pasiekusi didziausio savo zydéjimo ir galybés.

Istorijos mokslas, bendrai idomus mylintiems protauti ir norintiems pasauli pazinti zmonéms. Jis tuo idomesnis, naudingesnis ir bútinas kiekvienam susipratusiam lietuviui, ypatingai savo tautos istorijos pazinimas, kuri mirga didvyriais, kuri savo laiku apgyné vakaru Europos civilizacija nuo azijatiniu barbaru ir pasizyméjo daugeliu dideliu bei kilniu zygiu.

Skaitykime Lietuvos istorija, kad pazintumém savo tauta, ja reikiamai pamiltumém, o Vytauto Didziojo dvasia telydés mus músu sventojoj kovoj uz Lietuvos Nepriklausomybe, uz Jos laisve ir sviesia ateiti.

Jauna, laisva, pati saves valdové,
Tautu eilén istojo Lietuva!
Savu krauju vergijos nusiplové,
Sutraukius pancius istverme sava!

* * *

LIETUVA TĖVYNĖ — MANO —

Jau 16 metu, kaip as gyvenu svetimame kraste, o vienok rodosi, kad dar vakar sukinėjausi Radviliskyje, atsisveikindamas su namiskiais, draugais ir artimais bei brangiais asmenimis.

Nors buvau uzaugintas zydinciuju Lietuvos lauku ir lietuviu tėvu, bet tuomet nesupratau Tėvynės meilės, nesupratau, kodėl sparnuoti Lietuvos giesmininkai pavasaryje grize Tėvynėn taip linksmai gieda, nors daznai zeme dar spaudzia salciai ir dar nuogais miskais ubauja siaurys vėjas.

Ir kaz kodėl siandiena toki opi, taip didziu ilgėsiu persunkta mano Tėvynės meilė. Siandiena as suprantu meile mano gimtajam krastui, meile tėvu kapams, jo gamtai, tradicijoms ir viskam kas taip ankstai susieta su mano vaikystės ispūdziais ir lietuvio garbe.

Ta pati supranta ír pergyvena visi lietuviai atsidūre svetimybėj, bet ne visi eina Tėvynės takais, ne visi turi lietuviskos drasos pasisakyti ir patriotinės savygarbos ginti Tėvynės meilės ideala. Daugelis mūsuju, svetimos padangės neprielankumo paspausti issigimė, pasidavė liurbinimui svetimo siaubo nesvariems ir melu besiverciantiems baubliams.

Samoníngai sekdamas isgyventuosius ir dabar gyvenamus mūsu broliu metus Tėvynėj, tai kiekienam liūdna pasidaro, kad tik siandiena mes prisizistame tautiskuoju atvirumu, kad tik tas supranta Tėvynės meile, kas ja yra prarades.

Kam nebuvo gaila palikti tėviskės zeme, gimtaja pastoge. Kiekvieno iseivio sirdyje tas momentas yra ir pasiliks didziuoju ilgėsio bei gailescio iki kapo lydinciu jausmu. Veltui kas mums kitaip sakytu. Tai būtu tik saves apgavímas, tik akimirka lavonisko isikalbėjimo, kuri greit ir dar didesne audra sukyla krutinėj.

Kur nesame, taciau pasiliekam lietuviai ir kaip motinos meilės, taip ir Lietuvos meilės niekas, niekur ir niekados nepakeis. Gana, labai gana mums klausytis vergijos pateisinimu ir NKVD melu, kokius mums skleidzia trys burliokai is Agraciados dvasinio ubagyno. Visi lietuviai turime pasijusti seserys ir broliai motinos Lietuvos, visi vieningai pasmerkime lietuviu isplėstu turtu apmokamus isgamas, kurie susimete Agraciados burliokynėj giria maskoliu uzdėtus mūsu Tėvynei vergijos pancius ir biauriai kompromituoja garbinga lietuvio varda.

As nemaciau paukscio bei zvėrelio, kurie negerbtu savo lizdo ir nenorėtu laisvės, bet as pazistu Agraciados dvikojus gyvulius, kurie nori rusu vergijos ir keikia Lietuva.

Sastré.

PATIKRINKITE

Mūsieji rusu okupacijos garbintojai ir lietuviu turto sinkuotojai, be grynai maskolísku dalyku per savo radijo pusvalandi skaito neva ir «lietuviskus» dalykus. Bet jūs gerbiamieji patikrinkit ir pamatysite, kad zodis zodin ir tuos pacius «lietuviskus» dalykus skaito per savo radijo pusvalandzius jugoslavai, lenkai, bulgarai ir kitu tautu komunistai, tik pakeicia miesteliu, imoniu ar istaigu bei asmenu vardus. Tas pats su komunistu «spaudoje» talpinamais rastais. Mūsu kislingu «Darbe», pavyzdziui talpinami neva judosiaus Paleckio straipsníai, bet tokie pat straipsniai telpa ir kitu tautybiu komunistu spaudoje. Zinoma, ir cia keiciami vardai. Kai judosius «Paleckis sako», kad Lietuvos okupacija rusais buvusi «Lietuvos liaudies politiné ismintis», tai ta pati rasini jugoslavu komunistu lapelis «S. L.» jau pritaiko Tito «genijui».

Jei netikit, kad visas sis melo brudas yra gaminamas NKVD budeliu Maskvoje ir cia degutu sméruoto Arielkino iteikiamas, tai paklausykit ju radijó ir paskaitykít ju «spauda.»

Pasaulio Laisvés, Tiesos Ir Progreso Priesai:

Soso Dziugasvili Stalin ir Adolfo Hitler.

Tai pagarséje XX amziaus Atilos, ziauriausi ir kruviniausi diktatoriai, sveikinasi pasidaline Europa 1939 met. Abu jíe yra bemoksliai ir zinomi vagabundai, bet laisvu tautu grobime, ju pavergime ir ramiu beginkliu zmoniu zudyme ypatingai sutardavo ir galvojo būti viso pasaulio imperatoriais.

A. Hitlerio imperija buvo muilo burbulas ir jis pats jau nukeliavo pas Lenina labai prastu keliu. Tikékim, kad ir jo drauga Stalina ne kitoks likimas istiks ir raudonoji vergu imperija vokiskai subirés.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

VASARIO 16-ji.

Sekmadieny, vasario 16 d. 1947 m. lygiai 3 val. po pietu, erdvíose patalpose

— CINE SELECTO —

Calle Grecia 1105 - 67. Villa del Cerro

Įvyks grandiozinis ir iskilmingas, visu patriotiniu Urugvajaus lietuviu organizaciju ir visu lietuviu, norinciu savo pavergtai Tévynei laisvés

VASARIO 16-os MINÉJIMAS

Programa prasidés punktualiai 3 val. po pietu ir sudaro: Iskilmiu atidarymas, Urugvajaus ir Lietuvos Himnai, prakalbos, keturiu veiksmu drama is dabartinio gyvenimo Líetuvoj

Lietuvos Didvyriai

Rezoliucijos priémimas, Lietuviu Mokyklos mokiniu ir Centro lietuviuku deklamacijos, pianu skambina Líetuviu Mokyklos mokiniai.

Mišrus Choras

Vytauto Dorelio vadovaujamas dainuos lietuviu liaudies dainas.

Programos uzdarymas.

Turtingas Bufetas - Saltas Alus.

Linksmús Sokiai - Geras Orkestras.

Vísi lietuviai prasomi skaitlingai dalyvauti savo Tautos sventéje. Parodykim pasauliui, kad esam kultúringos tautos súnús, kad mes mylim laisve ir kovojam uz ja.

PRASOM PASITIKRINTI

«Laisvosios Lietuvos» redakcija yra gavusi ypatingai daug laisku bei siaip paieskojimu is tremtiniu Europoje ir kitose pasaulio dalyse. Daugybe laisku ir adresu redakcija jau yra iteikusi tremtiniu giminéms Urugvajuje, daug persiunté adresus ir surado gimines Brazilijoj bei Argentinoj. Dél paieskojimu gausumo negalédama visu patalpinti zurnalan, maloniai pra so Urugvajaus lietuvius, kad turédami liuoso laiko siokiomis dienomis arba sekmadieniais uzeitu i draugija ir pasitikrintu ar néra paieskomas. Tremtiniu paieskojimai yra iskabinti Kultúros Draugijos patalpose viesai.

Reikia visiems bendradarbiauti, kad músu tremtíniai greiciau susirastu savo gimines ir artimuosius. Tremtiniu bu lé Europoje vís sunkéja, ju tyko gaujos enkavedistu ir deda pastangas parsigabenti i «roju». Padékim visi ir laiku, kad paskui nebútu vélu.

— LAISVĄJĄ LIETUVĄ —

1947 metams uzsiprenumeruoti gali:

Urugvajaus lietuviai zurnalo redakcijoj, calle Rio de Janeiro 4001. Villa del Cerro. Pas visus Kultúros Draugijos Valdybos narius ir pas jaunimo organizacijos «Vytis» valdybos narius bei veikéjus.

Argentinos lietuviai. Buenos Aires, pas:

Antana Matulaiti
Calle Carlos Pellegrini 961. P-o 4.

Prana Lesciu
Calle Herrera 287.

J. Gilvydi
Calle Rio Cuarto 3244.

Juoza Nakuti
Calle Bergamini 646. El Palomar, F. C. P.

Jona Rudi
Calle Segui 1774. Lanus, F. C. S.

Andriu Jakubauska
Calle Manuel Ocampo 2532. Val. Alsina.

Berisso, pas:
Vinca Stundzia
Calle 3 esq. 10. Villa San Carlos.

Mykola Tamuliúna
Calle Perseverancia 4612. Berisso.

Rosario, pas:
Prana Žakeviciu
Av. 12 de Octubre 320. Saladillo.

Kordoboje, pas:
Kazimiera Saduka
Calle Buchardo 460 (este). Barrío Ingles.

Tukumane, pas:
Jona Avizieni
Calle Perú 1505.

Brazilijoje, pas:
Sao Paulo lietuviu parapijos klebona, kun. P. Ragazinska.

GREIT PAGÉRÉS

«Laisvosios Lietuvos» redaktorius p. J. Jazauskas jau yra surades zurnalui raides su lietuviskais akcentais ir reikia tikéti, kad jos bus greit nupirktos. Tuomet zurnalas visaip pagérés ir tinkamai atliks savo paskirti. Kad si reikala tinkamai ir skubiau pravedus yra labai reíkalinga zurnalo prieteliu ir patriotinés vísuomenés parama. Tikim, kad músu draugai mus supras siame reikale.

NAUJA DRAUGIJOS VADOVYBĖ

Sekmadieny, vasario mėn. 2. d. 1947 m. ivyko skaitlingas visuotinis Urugvajaus Lietuviu Kultūros Draugijos nariu susirinkimas. Be visos eilės svarbiu klausimu, susirinkimas isrinko ir 1947 metams draugijos bei zurnalo «Laisvoji Lietuva» vadovybe, kuria dabar sudaro:

Mykolas Sveciulis — pirmininkas.
Feliksas Grigas — vicepirmininkas.
Alfonsas Klimas — sekretorius.
Antanas Brazys — izdininkas.
Edvardas Grėbliūnas — izd. padėjėjas.
Viktoras Cieslinskas ir Aleksandras Miniauskas — valdybos nariai.

Revizijos Komisijon isrinkti:
Julius Jazauskas, Alfonsas Bartasiūnas ir Kazimieras Černauskas.

«Laisvosios Lietuvos» atsakomuoju redaktorium ir toliau paliktas Julius Jazauskas.

Naujoji Urugvajaus patriotinės lietuviu kolonijos vadovybė cia placiai zinoma, gero vardo ir turinti visuomenės pasitikėjima. Tikésim ir linkésim, kad siais metais ji daug nuveiktu Tautos laisvei ir kolonijos gerovei.

PAVYKE GEGUZINĖS

Sausio mėn. 12 ir 26 dienomis s. m. Urugvajaus Lietuviu Kultūros Draugija buvo surengusi labai nusisekusias geguzines Peñarol miske, kurios sutrauké ypatingai daug lietuviu is pacíos sostinės ir apylinkiu.

Malonu pazymėti, kad didziaja taip gausios geguziniu publikos dali sudaré músu kolonijos zinomos garbingos seimos, gausus patriotinis jaunimas ir sveciai is apylinkiu.

Lietuviu skambiosios dainos, linksmús jaunimo sokiai ir vyresniuju pasisnekėjimai uz pildé visa zaliuojanti miska ir tik gerokai sutemus daugelis ji apleido. Daugumas dėkojo rengėjams ir prasé daugiau surengti tokiu lietuvisku ir kultúringu pobuviu gamtoje.

ATSARGIAI LIETUVIAI

Maskvos agentai is Agraciados praso lietuvius parasu. Kadangi tokiu parasu komunistai praso ne Urugvajaus ar Lietuvos reikalui, o grynai Maskvos ímperializmui, tai randame reikala ispėti lietuvius, kad jie neapsigautu duodami parasus rusu naudai Urugvajuje. Pasirasantis turi zinoti, kad jis pats save isduoda kur reikalinga. Jo parasas niekam jokios svarbos nesudaro, bet paciam pasirasiusiam, tai labai greit ir taip skaudziai gali atsiliepti, kad jis visa amziu keiks lietuviskai kalbancius ruskelius is Agraciados.

SVECIUOJASI PAS MUS

Poilsio ir kitais reikalais músu kolonijoj lankosi nemazas búrelis Argentinos lietuviu, kuriu tarpe pramonininkai p. Antanas Barzdzius ir p. Simas Eidietis. Ponia Petronelė Kuraitiené su súnumi Albertu, smuikininkas p. Margenis, p-lé M. Žigaíté ir visa eilé kitu. Ju daugelis lankési músu redakcijoj, apsimokéjo prenumeratas ir maloniai pasidalino abieju koloniju rúpesciais.

GRAZIAI PROGRESUOJA

Samoninga músu tautieté, p-lé St. Gusciúnaité su mamyte, kurios kaipo geros modistés padaré grazu progresa ír nusipirko nuosavus didelíus namus gatvéje Brito del Pino kampas Rivera.

PAGERBÉ DUKRELES

Pirmomis sio ménesio dienomis, gerb. Berta ir Bolius Lauciai surengé savo vienturtés dukrelés E. Birutés metines sukaktuves. I lietuviskai jauku pobuvi susirinko grazus búrelis pp. Lauciu artimuju ir mazosios Birutés draugu, kuriuos Biruté sauniai pavaisino.

Sio ménesio 6 d. taip pat pagerbé savo dukrele Alicia, pp. Liúda ir Aleksandras Miniauskai. Vaisése, be daugelio gerb. Miniausku draugu dar matési kolonijos kapelionas gerb. kun. Stan. Grigaliúnas, pp. Lauciai su dukrele, ponia Elena Mikloviené su súnumi ir kiti.

Korsp.

MIRÉ ZINOMAS LIETUVIS

Sausio mén. s. m. pirmomis dienomis Montevideo mieste pasimiré lietuvis E Dikas. Tai buves Nepriklausomos Lietuvos armijos majoras ir savo laiku aktyviai dirbes patríotinése vietos lietuviu organizacijose.

GABUS LIETUVIUKAS

Daugelio paisyba suprantanciu, ypatinga démési kreipia savo paisyba dar mazas lietuviukas, Walteris Edmundas Mikloviukas. Jis yra nupieses kelis kúrinélius Lietuviu Mokyklai. Tiesa, kad tai dar mazos rankos darbeliai, bet maestríska spalvu kompozicija, puiki technika ir minties ryskumas rodo, jog vaikas turi didelíus gabumus ir tévai privalo visa démési kreipti i jo talanto ugdyma.

LIETUVIAI TÉVAI —

Jau kuris laikas kaip pasekmingai ir graziai cia pat veikia Lietuviu Mokykla, bet dar daugelio vaikai laksto gatvémís. Prirasykite tuojau. Pamokos buna sestadíeniais ir treciadieniais po pietu.

ARGENTINOS LIETUVIAI

VASARIO 16-ji ARGENTINOJE

— Lietuvai Islaisvinti Centras Argentinoje — su visomis patriotinémis ir katalikiskomis organizacijomis jau nusamdé Buenos Aires miesto centre geriausi saliona ir ruosia programa milzinis kam Vasario 16-os paminéjimui.

Minéjimas ivyks sekmadieny, vasario 16 d. s. m. didziausiame ir graziausiame salione «Consejo de Mujeres» c. Charcas 1156.

Vasario 16-os minéjimas prasidés iskilmingomis pamaldomis lietuviu «Ausros Vartu» baznycioje, c. Mendoza 2280, Avellaneda, kurias 10.30 val. ryto atlaikys didelis lietuviu prietelius J. E. vyskupas Aragone. Baznycia bus specialiai ispuosta. Iskilmingu Misiu laike giedos galingas sv. Cecilijos choras ir gros smuiku orkestras.

Po pietu 17 val., salione «Consejo de Mujeres» ivyks pilietinis minéjimas sia programa:

1) Iskilmingas Minéjimo Atidarymas.
2) Argentinos ir Lietuvos Himnai.
3) Malda zuvusiems uz Lietuva.
Ispildo sv. Cecilijos choras kompozitoriaus V. Rymaviciaus vadovaujamas.
4) Izymús vietos ir is Lietuvos atvyke kalbétojai pasakys svarbias kalbas.
5) Sv. Cecilijos choro koncertas.
6) Didelé kitokia programa.

LIETUVIU RADIJO PUSVALANDIS

Gerb. muzikas V. Rymavicius jau buvo isgaves keliata lietuvisku pusvalandziu nemokamai, Buenos Aires radijo stoty «Mitre».

Dabar jis deda pastangas, kad ivedus nuolatini lietuviu radijo pusvalandi.

Baigiant laikrasti daryti gavome pranesima is Buenos Aires, kad tenai lietuviu radijo pusvalandis jau sutvarkytas ir jis bus duodamas kas sekmadienis is ryto lygiai 9 val., is tos pacios stoties «Radio Mitre».

STATO LIETUVISKA SALIONA

Tévai Marijonai jau pradéjo statyti dideli ir modernu lietuviams saliona, kuriame bus ruosiami parengimai, paskaitos ir t.t.

RETI SVEČIAI MŪSŲ KOLONIJOJ

Vykdami i Čile is Italijos, ir pabége dél bolseviku siaubo mús Lietuvoje, buvo sustoje Argentinoje ir praleido Kalédu sventes 4 zymús lietuviai kunigai: kun. Griauslys, buves Kauno Mergaiciu Gimnazijos kapelionas, kun. Kardauskas rasytojas, kun. Zvirblis poetas ir kun. Narbutas visuomenininkas.

Juos is laivo laikinai isémé gerb. kun. Vengras. Laike svenciu, kunigai sveciai lietuviu baznycioje pasaké jaudinancius pamokslus, primindami baisia Lietuvos padéti. Jie taip pat aplanké Lietuvos Atstovybe ir kitas lietuviu istaigas bei zymesnius lietuvius.

Pas ponus Gilvydzius buvo specialiai pakviesti vakarienei, kurioje dalyvavo ir Dr. H. Lukosevicius, buves teiséjas Lietuvoje. Prie turtingai ir lietuviskai paruosto ponu Gilvydziu stalo taip pat dalyvavo ir kiti pp. Gilvydziu draugai bei klebonas kun. Vengras.

Čia buvo pasidalyta mintimis apie Lietuva, padainuota skambiu daineliu ir pasakyta patriotiniu prakalbéliu. Véliau vakare p. Gilvydis sveciams parodé lietuviska filma. Sausio 9 d. gerb. kunigai plieniniu paueksciu isskrido i Cilés sostine Santiago, kur apsistos tenyksCio kardinolo pakvietimu.

Ds.

NAUJU METU SUTIKIMAS

T. V. G. S. Lietuviu Sub-Komitetas surengé Nauju Metu sutikima pp. Poviloniu vasarnamyje, c. Rioja 2119, kurio pelnas buvo paskirtas lietuviu tremtiniu vaikams selpti Europoje.

Sutikimo metu buvo pasivaisinta, pasidainuota ir 12 val. nakties arba sutinkant Naujuosius Metus, visu dalyviu ispúdingai sugiedotas Lietuvos Himnas. Sveciu tarpe matési kunigai sveciai, daug visuomenés veikéju ir visos patriotiniu organizaciju vadovybés bei gausus búrys jaunimo.

Buves.

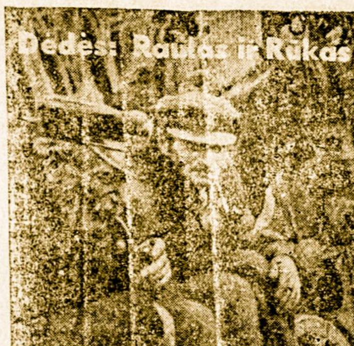
PADÉKA

T. V. G. S. Lietuviu Sub-Komitetas sirdingai dékoja kunigams sveciams ir Tévams Marijonams, uz nuosirdu rémima Nauju Metu sutikimo. Visiems aukojusiems loterijai dovanas, pasidarbavusiems ir patarnavusiems laike vaisiu. Ponams Poviloniams uzleidusiems nemokamai patalpas.

«DRAUGAI» NEPARTYVIAI

«Susivienijimas» Vasario 16-os minéjima laiko partiniu dalyku, lietuviu pas juos vadintis irgi laikoma partyvumu. Taigi sito grupé nieko lietuvisko neturi, bet uz tai joje stalincu, tai kaip pas rudi blusu, kurie tik patogaus momento laukia. Nors jie save laiko «geradariais», bet tikrumoje yra lietuvybés priesai ir kaipo tokie jau bútu laikas pasiprasyti dienos svieson.

A.

«Zdrastvui, Rúke! Ar turi kokia pusbonke su citvaru?

«O kam tuojau pusbonkés, Rauluti?

«Matai, as turiu tokios zebuskos, kad tu brat gali ismaukti tris kvortas sovieckos, aciu Stalino genijui ir busi trezvas kaip ridikas. Sakau, tai sovieckio rojaus migdolas, persivalgymas, o ne zakuska.

«Na tai sakyk, kas tai per uzkanda?

«Tai is músu locnu ir klasiniai susipratusiu bobu ir mergu pieno ruskas súris.

«Kaip tai is mergu ir bobu pieno súris? Tu pasirodyk daktarui, Raule. Ar tik nepersildé tau pakausio Stalino saulé.

«Tu klausyk, jei nezinai ir nedaryk siderstvos is mano rimtos kalbos. Juk dar atsimeni, kad mano gazietos «Darbas», 22 - 23 numeryje, 3 puslapyje ve kas buvo parasyta:

— Kaune jau yra motinu, kurios aciu Stalino genijui yra pradétos melzti. Joms uz literi pieno mokama po 30 rubliu ir duodama po viena papildoma maisto kortele.

Stai, motina Vlada Sileikaité birzelio ménesy davé 51 litra pieno, o jau liepos mén. 61 litra. Uz tai ji gavo 1 pora moterisku batuku.. Tai ka tu man, Rúke, dabar pasakysi, kai as tau is «Darbo» kalbu ir numeri nurodau.

«Tai blogai, Rauluti. Tas rodo, kad kacapai suryjo visas karves Lietuvoje ir dabar prisikabino prie moteru pieno. O júsu «Darbas» tik tiek kaip ir tu kvailas bei begédis, kad perankstí pasísaké tokia bolsevikiska gud rybe ír kas dabar Lietuvoj daros.

«Callate la boca», pasiste. Tu «Darbo» nevadink kvaliu, ba kad as tau vosiu per valgomaja, tai tuojau pamatysi Maskva!

«Nesikarsciuok, Rauluti, o verciau paaiskink ka reiskia tas «Darbo» parasymas, kur sako, kad Vlada Sileikaité liepos ménesy dové 61 litra pieno. Tai reiskia, kad sovietu ir merginos priverstos duoti pieno.

— Tau, Rúke, kaip klasiniai nesusipratusiam tai nezinoma, kad kur Stalino saulé pasildo, ten jau viskas galima. Sito pradzioje dar nesuprato ir mano kai kurie pusberniai Desgraciadoj. Bet klausyk kaip as jiems isaiskinau ir kaip jie visi suprato. Sykí per dideli kermosiu Nedzingej mano tévas nupirko necibulinga ozka. Po kiek laiko motka ir sako: Ar nematai tévai, kad is tos ozkos nei pieno, nei tauku nei plauku. Atitrink tu ja paémes. Ir tévas ja atitryné ir toji émé duoti pieno. Mano neviernikai tuojau padaré bandyma Desgraciadoj ir iséjo puikiausiai. Tuojau buvo atitrintos: Raudonkelnaité Matkuleviciuté ir A. Ćiulpikaité, o kai atitryné Klecko suglobojama O. Makiute, tai toji net ir dainuoti per radíja ozkos balsu pradéjo. Bet tu zinotum Rúke, koks fain pienas situ aktivysciu, kiek smetonos duoda, kad mes nieko nebegalvoje Desgraciadoj isteigém Leizerio Kaganovic vardo, lietuviska pieno kolchoza. Tuojau padarém pírmus du súriu, kuriu viena pasiuntém sviesiam músu ciesoriui Stalinui, o kita as cia atsinesiau. Girdéjau, kad Stalinas susirges to súrio persíryjes. Tai bus fain biznis. Apsiversim pinigais. O melzéjais jau pasisiúlé savanoriais, praktiski stakanovieciai: Liofka Abrakas Abrabicinskas, kuriam dar kaklas neuzgijes nuo razanciaus, Blusius Blusevicius, Laptiov Laptinsks, nebesiandiena dur nas siaucius A. Raganauskas ir músu pastumdélis, taburetka Berlinka Brelinkeris. Ot tak ír bus socialistiné «molocnoje choziaistvo». Parduosime rúgstu piena, smetona, sviesta ir súrius, o isrúgas nupirks draugas Arielkinas ir siús i Maskva, kad is ju padarius atomines bombas. Tai mums bus dídelis biznis, o tikrai «duša daloj» Amerikai su Anglija. Tai ve ka as tau isklumocijau, kad laiku susiprastum ir ateitum dirbti ruskíu ciesorystés naudai.

— Netikiu, Raule, kad jús is triju bolsevikisku piemeniu gausite tiek pieno, jog iseis pieno kolchozas ir Stalinas prisidarys atominiu bombu. Júsu «Darbas» kvailystes raso.

— Alia tu nesiklapatyk, Rúkeli. Savanorémis jau uzsirasé, aciu Stalino genijui, músu aktivystés ir puikios svieziapienés: L. Raukuchiené, Nutrenskiené, A. Varlioniené, M. Nudziaugsmiené, K. Kikeliené, O. Smurgliené ir kitos didziojo gruzino ispazintojos. Padare bandyma, priéjom isvados: kadangi músu svieziapienés ir atitrintos telycios yra raudonos serstés, o melzéjai dirbs stakanovietiskai, tai mes iskonkuliavom, kad i ménesi is ju isimsim per 3000 litru pieno. Nu, tak tu dabar ir pagalvok, ar cia ne biznis su atomais?

«Tai jau tik ne biznis. Taip rasydami ir galvodami tik isjuokiat savo moteris ir mergaites, pasigailéjimo vertí maskoliu vergai.

«Anda, anda! Koks cia tau juokas ar isjuo imas, kur ateina grynas pinigas. Adios, Rúke, as jau einu, ba prasideda melzimas, aciu Stalino genijui.

«Iki pasimatymo, Raule.

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

Vino Natural

★

REDENCION MELILLA

Tel. 22 00 35

★

Visi lietuviai tik cia perka, nes duodama gera preké. ekonominé kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOLIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7

★

Siuvama visu rusiu, rubai, geriausiu medziagu ir pagal paskutinius madu reikalavimus. — Savas pas sava, nes rasite garantuota darba ir ekonomiska kaina

---

LIBRERIA y JUGUETERIA

SELECTO

— de —

HOSMAR GERIN

Calle GRECIA 4215 — Cerro

Al lado del Cine

Ofrece toda su mercadería a un 30% de rebaja a los suscriptores de esta revista. Libros castellanos y extranjeros

---

RESTAURANT Y PENSION

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentinos. Sveikas valgis. — Svarios lovos pavieniam ir erdvus kambariai seimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Teléfono: 8 39 05 Montevideo

ANELE RAULUSKEVICIENE

Didelio pasirinkimo, pigiu kainu bei mandagaus patarnávimo, visu rusiu maisto produktu krautuvé. — Lietuviai prasomi uzeiti persitikrinimui

Calle BOGOTA 3217 — Cerro

Kaunas

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS

★

Calle BOGOTA 4001 esq. Bélgica

CERRO

Visuomet sviezi produktai, ekonomiskos kainos, skubus patarnavimas
Pasitikrinkit

KRAUTUVÉ IR BARAS

JONO GRAMOSAUSKO

Calle PERU 1992 — Villa del Cerro

Pirmos rusies viso maisto productai ir sviezios darzovés bei vasiai — Vietos visu rusiu gerimai — Pigios kainos — Skubus ir saziningas patarnavimas.
Perstikrinkite

LD 278
1947, Nr.1

Casa LIRA

1926 metais apdovanota aukso medaliu — Tarptaltinéj Parodoj Lietuvoje. — Visu rusiu pianu taisymas, sustygavimas, nauju darymas ir pertvarkymas. Lietuviams nuolaidos. Savininkas Antanas Dambrauskas

SAN JOSE 1015 — Tel.: 8 36 33

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecánica y Estampados Matrices de Todas Claces y Para Toda Industria

Eduardo Jusys

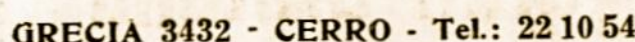
★

MOLINOS DE RAFFO 473

Teléfono: 22 53 05 — Montevideo

foto arte

Esba

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

Savininkas, Stasys Bartnikaitis

PEDRO J. JASINSKAS

CONSTRUCTOR

Calle JAPON 2084 — Cerro

Montevideo

★

Lietuviams Nuolaidos.

Pr. Riboco ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fabrikas

Calle RIO BRANCO 1102

★

Visoki meniski odos isdirbiniai parduodami urmu ir pavieniai. — Lietuviams daromos specialés nuolaidos

PRANO STANEVICIAUS

KRATUVE - BARAS - PIENINE

Geros prekés. Ekonomiskas kainos

★

Calle GRECIA 4200. — Villa del Cerro

IT...N

ADOLF... ...JSINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus elektros irengimus ir pataisymus Lietuviams Didelis Nuolaidos

★

Calle SAN JOSE 1088 — Tel.: 8 79 56

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

ANDES

— de —

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel.: 8 18 03

★

Moteru ir vyru rubu valymas — Visu rusiu skrybeliu valymas ir reformas. — Kostiumu ir paltu isvertimas. — Lietuviams nuolaida